

Biblický text, s jehož pomocí chceme „v srdci slavit Advent“, je zapsán v 1. kapitole Janova evangelia, ve verši 5., kde čteme:

„A to světlo v temnostech svítí, ale tmy ho neobsáhly.“

*

Ó Pane, kam bychom chodili, na koho jiného bychom se obraceli, vždyť Ty máš slova věčného života. Amen.

*

Přátelé v Kristu,

dřív než se člověk naděje, už je tu opět Advent, náš zápas o naději. Náš velkoměstský životní styl nás stále drží v letu a v chvatu, nenabádá nás k ztišení, k usebrání a k rozjímání. Ale Advent to po nás žádá, zve a vyzývá nás k tomu.

V dřívějších dobách na venkově byl tento předvánoční čas k usebrání vhodný. Práce na polích a v zahradách skončily, slunce zapadá již o čtvrté hodině odpolední, jsou tu dlouhé zimní večery. A v době, kdy ještě neexistovaly masmédia, masu otupující prostředky, tu vznikal prostor pro práci na sobě, pro vnitřní obnovu a vzpruhu, prostor pro činnost vpravdě lidskou. Po roce opět v sednici, často u jediného zdroje tepla, všude kolem temnota, a člověk v klidu rekapituluje svůj život. Rekapitulovat znamená vracet hlavu tomu, co hlavu ztratilo. Advent začíná v temnotě, v ponurém. Je v tom záměr – adventního světla postupně přibývá až k Vánocům, kdy máme zažít superabundanci – přemíru či záplavu světla. Dnes je první neděle adventní, dnes večer zapalujeme v ponurém, třesoucím se rukama první svíci. Nemáme se světlem pospíchat, nemáme předbíhat, máme zažít tu temnotu a ponurost. A pro mne je tu nesnadný úkol, dnes o první neděli adventní nepředbíhat, to znamená pronést ponuré kázání. A jde to, predestřit ponurou zvěst, není to contradictio in adjecto, ponurá zvěst – není to protimluv? Po svém to řeší medvěd. Ten jde o první neděli adventní spát a probudí se až na jaře. Takový luxus není člověku dopřán. Náš Advent začíná ve tmě. Tím, že si uvědomujeme, jak je ta tma temná, tím, že tu temnotu zažíváme. V nastalé tmě člověku dochází, že bez světla nemůže žít, že světlo potřebuje nutně k životu. V nastalé tmě člověk poznává, že světlo není samozřejmé, a proto touží po světle. Jistě, že nejde pouze o fyzikální tmu. Temnota, tma, má i duchovní rozměr, znamená dezorientaci, ztrátu naděje, čas, ve kterém mají převahu temné mocnosti zloby a násilí. Vzpomeňme jen na Velký pátek, na tu tmu o třetí hodině odpolední, na tu tmu za bílého dne, kdy slunce spravedlnosti přestalo svítit, kdy si Bůh zakryl tvář, kdy se provalilo, jak těžce váží hřích a jaké hrůzné důsledky to má a ještě bude mít v lidských dějinách. Tma jako ztráta naděje, jako zoufalství, dovede člověka obestřít, přepadnout, může i zavládnout a panovat. Tam, kde panuje, tam je beznaděje a bezživotí. V úvodu Janova evangelia čteme o Božím tažení proti temnotě. „Na počátku bylo Slovo,...to Slovo byl Bůh, všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm život byl a život byl světlo lidí.“ Slovo není pouze pojem, slovo tvoří, vytváří skutečnost. Slovo je zde jako kovářská výheň, jako dílna, oficína či laboratoř, slovo tvoří a udržuje skutečnost v chodu. „Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic z toho, co

jest.“ A v tom tvořivém slově „byl život a život byl světlo lidí. A to světlo ve tmě svítí a tma ho nepohltila.“ Boží život je světlem lidí, on svítí v temnotách a tma ho nepohltila. Kraličtí překládají: A to světlo v temnostech svítí, ale tmy ho neobsáhly. Ať to přeložíme tak či tak, vždy to v češtině vzbuzuje dojem, že ta tma nebo ty temnoty to světlo nedostalo, že tma to světlo neuhasila, nepohltila, že je prostě tma na to světlo krátká. Ale v jiných jazycích to překládají jinak. Světlo svítí v temnotách, ale ty tmy ho nepřijaly. Neobsáhly, tmy ho nepřijaly, zabarikádovaly se před tím světlem. V každém případě je to podivuhodný obraz. Vždyť tma není nic, je to pouze nedostatek světla. A tma je proti světlu bezbranná, nemůže se mu ubránit, natož aby tma mohla světlo pohltit či zachvátit. I když čteme, že tmy světlo nepřijaly, tak je to proti přírodním, fyzikálním zákonům. A když je něco nadpřirozené, tak mluvíme o zázraku. Ale zázrak to je překročení přírodních zákonů pozitivním směrem, překročení ve jménu lásky a milosti, ve jménu Božího života. To, že temnoty nepřijaly světlo Božího života, to není zázrak. Když se překračují přírodní a fyzikální zákony negativním směrem, ve jménu nenávisti, násilí a bezživotí, pak se to nenazývá zázrak, ale perverze. Život – Boží světlo svítí v temnotách a tmy ho nepřijaly, to je skutečnost, smutný fakt našich dějin a naší současnosti, to neodpovídá fyzikálním zákonům a přesto se to skutečně děje právě jako opak zázraku. Můžeme v tuto chvíli vzpomenout na všechny oběti násilí v našich dějinách, na všechny ty, kteří zažili tu hroznou temnotu – židovské a cikánské rodiny za druhé světové války, političtí odpůrci za komunismu, vězňové svědomí ve světě v naší současnosti, ti všichni a mnoho dalších zažili tu temnotu, která nepřijímá světlo života Božího, tu temnotu, která je opakem zázraku, která je lidskou perverzí.

O první adventní neděli zapalujeme v temnotě, kterou si uvědomujeme, třesoucícma se rukama první svíci. Uvědomujeme si, že bez naděje se nedá žít. Soustředíme se na to, co zakládá a drží naši naději a víru. Rozsvěcujeme první svíci z toho světla, které svítí v temnotách, a za každou cenu se chceme vymanit z těch temnot, které to světlo neobsáhly a nepřijaly. Tím, že toužíme po tom Božím světle života, dovedeme zahlédnout to životadárné světlo, ano v jeho světle spatřujeme světlo. Zapalujeme první adventní svíci a k tomu zní hlas apoštola Pavla z druhého dopisu Korintským (kap.4,6): „Neboť Bůh, který řekl, že tmy ať zazáří světlo, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.“ Bůh osvětlil naše srdce a v tomto Božím světle spatřujeme světlo jeho slávy ve tváři Kristově. Zapalujeme první svíci s touhou a s přáním, aby Bůh osvětlil naše srdce. „Ano, v srdci chceme Advent slavit Spasitele drahého.“ Vyhlížíme, toužíme po novém setkání s Kristem, věříme, že stále přichází ve svém svatém a tvůrčím Duchu, že je stále na cestě k nám, že svůj svět neopustil. Vyhlížíme jeho přicházení a věříme v jeho slavný druhý příchod, v kterém náš svět zažije Boží království, jeho spravedlnost a jeho pokoj v plné míře. V blikotavém světle první adventní svíce spatřujeme světlo Boží slávy ve tváři Kristově. Jeho tvář se proměňuje. Jednou je to tvář plná bolesti, to nám Ježíš zjevuje: Jen ten kdo trpí, je skutečně Boží, podruhé je to tvář zářící, tvář vzkříšeného, která volá: Smiřte se s Bohem a pokoj vám. Amen.